

Juuan nuorisovaltuuston ja erityisryhmien neuvoston näkemykset koskien alueellista sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämissuunnitelmaa vuosille 2024–2027.

Juuan kunnan erityisryhmien neuvosto ja nuorisovaltuusto kokoustivat yhdessä kootakseen vaikuttamistoimielinten näkemykset yhteen koskien alueellista sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämissuunnitelmaa vuosille 2024–2027.

Juuan kunnasta annetaan yksi lausunto, jonka pohjaksi viedään vaikuttamistoimielinten kokouksissa esille nousset huomiot. Huomioita on voinut lähettää hyvinvointipäällikölle myös sähköpostilla ja sähköpostitse tulleet huomiot on koottu mukaan tähän yhteenvetoon.

Kuntalaisiin kohdistuvat vaikutukset:

Vaikuttamistoimielimet tuovat esiin laaja huolta järjestämissuunnitelman vaikutuksista kuntalaisten hyvinvointiin, kunnan elinvoimaan ja kunnan yleiseen imagoon. Erityistä huolta koettiin siitä, että jopa kunnan sisällä yhdenvertaisuuden toteutuminen on heikompaa Juuan suuren pinta-alan vuoksi. Pitkien välimatkojen vuoksi liikkumisen kulut nousevat. Juuan väestössä on paljon pienituloisia, jolloin Juuan kunnassa asuva joutuu puntaroimaan sitä, milloin terveydenhuollon palveluihin on varaa matkakulujen vuoksi lähteä. Huolta on myös siitä, että omaa oloa pitäisi osata tulevaisuudessa arvioida entistä paremmin ja vastuuta hoidon tarpeen arvioinnista siirtyä nykyistä enemmän asiakkaalle, mikä jo itsessään asettaa kuntalaisia erilaiseen asemaan. Osin asiakkaan vastuulle siirtyvä hoidon tarpeen arviointi yhdistettynä entistä kauempaa saataviin palveluihin lisää yleistä turvattomuuden tunnetta. Turvattomuuden tunnetta lisää osin ilmenevä tiestön haastava kunto.

Vaikuttamistoimielimet toivovat hyvinvointialueelta myös selkokielisempää viestintää. Esimerkiksi käytetty ”liikkuvat palvelut” termi on vaikea ymmärtää ja on aiheuttanut epäselvyyttä jo ennen järjestämissuunnitelman lausuntopyyntöä. Lausuntopyynnön kiireinen aikataulu ja päätöksen tekemiseen liittyvä ajankohta eivät herätä luottamusta.

Ympäristövaikutukset:

Huolta on myös ympäristövaikutuksista. Autoilun lisääntyessä päästöt ovat selkeästi lisääntymässä, mutta huolta on myös kunnalle jäävästä kiinteistöjen tilanteesta. Hyvinvointialueen vähentäessä tarjottavien palveluiden määrää myös kiinteiden toimitilojen tarve vähenee, joita kunnan on kuitenkin ylläpidettävä ja näin ollen tyhjien tilojen ylläpidostakin tulee vaikutuksia ympäristölle. Tilojen muuttaminen muuhun käyttöön on erittäin haastavaa. Mikäli kunta joutuu tulevaisuudessa purkamaan tyhjiä tiloja, ovat ympäristövaikutukset entistä suuremmat.

Talousvaikutukset:

Hyvinvointialueen säästöt aiheuttavat negatiivisia talousvaikutuksia kuntalaisten- sekä kunnan talouteen. Talousvaikutukset näkyvät erityisesti lisääntyvien matkakulujen myötä kuntalaisten taloustilanteessa.

Henkilöstövaikutukset:

Vaikuttamistoimielimet tuovat esiin myös huolen hyvinvointialueen henkilöstön riittävydestä. Yksittäinen työntekijä tulee todennäköisesti tulevaisuudessa liikkumaan entistä enemmän kuntien- eli työpisteiden välillä. Mikäli henkilöstölle on merkattu työhönottopaikaksi esimerkiksi Nurmes, tarkoittaako tämä työntekijän kuntien välistä siirtymistä omalla ajalla tapahtuvaksi vai onko työssäkäyntialue koko Pohjois-Karjala ja vähennetäänkö Juuassa käyvän henkilöstön työajasta matkat, eli jääkö Juukaan lopulta entistä vähemmän henkilöstöresurssia?

Erityisryhmien neuvoston erityishuomiot:

-Ikääntyneiden asema heikkenee. Valmiudet digipalveluiden käyttöön ovat vielä vaihtelevia. Usea ikääntynyt asuu syrjemmässä Juuan keskustasta, julkista liikennettä eikä omaa autoakaan aina ole. Ikäneuvolan riittävästä palveluista on myös huolta, saako jokainen tarvitsija tulevaisuudessa ajan ikäneuvolaan? Ikäneuvolan toiminta nähdään erityisen tärkeäksi ennaltaehkäisevässä mielessä. Erityisesti ikääntyneiden ja erilaisten vammaryhmien kohdalla pitkät siirtymiset autolla ovat henkisesti ja fyysisesti raskaita ja vaativat usein suunnitelmallisuutta ns. Perusväestöä enemmän.

-Yleisesti pitkäaikaissairauksien hoidon seuranta huolettaa, riittääkö luvattu resurssi?

-Mielenterveyspotilaiden kohdalla etäpalvelut eivät voi täysin korvata kasvokkain kohtaamisia

-Aikuisten hammashuollon siirtyminen Nurmekseen lisää huolta erityisesti ennaltaehkäisevästä näkökulmasta

-Yksinäisyys lisääntyy entisestään. Aiemmin yhteinen odotusaula, vaikkakin terveydenhuollon tiloissa toi ihmisiä yhteen.

Nuorisovaltuuston erityishuomiot:

-Alle 18-vuotiaille nuorille taataan terveydenhuollossa tiettyjä palveluita, joista alaikäinen saa päättää itse luovutetaanko alaikäisen hoitotietoja huoltajalle. Nuorisovaltuusto esittää huolen siitä, miten jatkossa tämä onnistuu, kun nuori on useimmiten vanhempien kyytien varassa. [Alaikäisen oikeudet - Kansalaiset - Kanta.fi](https://www.kanta.fi/alaikaisen-oikeudet)

-Muiden sosiaalietuuksien leikkaukset yhtä aikaa (kuten yleinen asumistuki) pienentää jo entisestään käytettävissä olevaa rahaa arjen kuluihin, jatkossa terveydenhuollon matkakuluihin olisi varattava iso osa tuloista.

-Nuorille oman olon arvioiminen on entistä stressaavampaa kuin aikuisille. Myös etäpalveluissa jo nuoren pitäisi osata kuvata omaa oloa erittäin kattavasti.